

Ida-Viru maakonnas Alutaguse vallas Oonurme külas Võhkasoo-Mäe kinnistu eraldisel 19 lageraie keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

1. OTSUSTUS

Lähtudes maaomaniku poolt 30.06.2024 esitatud metsateatisest, võttes aluseks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22 ja lõige 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 8¹, metsaseaduse (MS) § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu” § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8 ning keskkonnaministri 16.08.2017 määruse nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded”, otsustab Keskkonnaamet:

1.1 Jätta algatamata Ida-Viru maakonnas Alutaguse vallas Oonurme külas Võhkasoo-Mäe kinnistu (registriosa nr 2287508, katastriüksus katastritunnusega 81501:001:0024) eraldisel 19 lageraie keskkonnamõju hindamine (KMH).

1.2 Täiendavad keskkonnameetmed lisaks õigusaktidest tulenevatele üldistele nõuetele ei ole vajalikud.

1.3 Keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

Keskkonnamõju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1 Maaomanik esitas 30.06.2024 Keskkonnaametile metsateatise, millega kavandatakse lageraie Võhkasoo-Mäe kinnistu eraldisel 19 (0,82 ha suurusel alal hinnangulise raiemahuga 145 tm). Metsateatis on registreeritud metsaressursi arvestuse riiklikus registris (metsaregister) nr-iga 50001045010.

Kavandatud raieala piirneb siseriiklikult Vabariigi Valitsuse 17.12.2020 määrusega nr 97 „Alutaguse rahvusparki kaitse-eeskiri” (edaspidi *kaitse-eeskiri*) kaitse alla võetud **Alutaguse rahvusparki Lipu soo sihtkaitsevööndiga** ning Natura 2000 võrgustikku kuuluva **Muraka loodusala ja Muraka linnualaga**.

2.2 Keskkonnaamet annab KMH eelhindangu selle kohta, kas kavandatav tegevus on olulise keskkonnamõjuga või mitte ning otsustab KMH algatamise või algatamata jätmise üle (KeHJS § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22, § 6¹ lõige 3, § 7 punkt 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 4, MS § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu” § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8). KMH vajalikkuse üle otsustamisel lähtutakse KMH eelhindangust (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 2³). Eelhindang lisatakse KMH algatamise või algatamata jätmise otsusele (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 4). Keskkonnaamet teavitas 17.07.2024 haldusmenetluse seaduse § 41 alusel metsateatise nr 50001045010 menetlustähtaja ületamisest (kiri on registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis nr 13-4/24/15502 all).

3. EELHINNANG

Keskkonnaamet annab KMH eelhinnangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (KeHJS § 6¹ lõige 3). Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6¹ lõike 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded”.

3.1 Kavandatav tegevus

3.1.1 Tegevuse iseloom ja maht

Lageraie on kavandatud Võhkasoo-Mäe kinnistu eraldisel 19 (0,82 ha suurusel alal hinnangulise raiemahuga 145 tm). Lageraie on uuendusraie (MS § 28 lõige 4 punkt 1), mida tehakse, et võimaldada metsa uuendamist või uuenemist (MS § 28 lõige 6). Lageraie korral raiutakse raielangilt ühe aasta jooksul raie algusest arvates kõik puud, välja arvatud seemnepuudeks jäetavad 20–70 hajali või mõnepuuliste gruppidega paiknevat mändi, arukaske, saart, tamme, sangleppa, künnapuud või jalakat ühe hektari kohta ja elujõuline järelkasv ning säilikuud ehk elustiku mitmekesisuse tagamiseks vajalikud puud või nende säilinud püstiseisvad osad (MS 29 lõige 1). Seega, lageraie eesmärgiks on metsa uuendamine, uue metsapõlve rajamine.

3.1.2 Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega

Võhkasoo-Mäe kinnistu asub Ida-Viru maakonnas Alutaguse vallas, kus kehtib Alutaguse Vallavolikogu 29.10.2020 otsusega nr 285 kehtestatud Alutaguse valla üldplaneering¹, millega alale raiepiiranguid ei ole sätestatud.

3.1.3 Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Kavandatava tegevuse eesmärk on võimaldada taastuvate loodusressursside (puit) kasutust. Kavandatud lageraie käigus taastumatuid loodusressursse kasutusse ei võeta. Metsatööl metsakaitse (veerežiim, ökosüsteem, pinnas) tagamine on reguleeritud metsa majandamise eeskirja² §-s 19 sätestatuga.

3.1.4 Tegevuse energiakasutus

Energiakasutus raietööl on masinate kütuse tarbimine.

3.1.5 Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Nõuetele vastava tehnika kasutamisel ei kaasne raietööl saasteainete heidet pinnasesse, vette või välisõhku. Valguse, kiirguse ja lõhnareostust tegevusega teadaolevalt ei kaasne, samuti ei põhjusta tööde läbiviimine norme ületavat vibratsiooni või müra.

3.1.6 Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Raietöödega ei kaasne jäätmete teket. Metsamajandusjääke ehk raidmeid ei käsitleta jäätmetena.

¹ Kättesaadav: <https://www.alutagusevald.ee/uldplaneering>

² Keskkonnaministri 27.12.2006 määrus nr 88 „Metsa majandamise eeskiri”.

3.1.7 Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Raietöödel on keskkonnamõju põhjustavate avariide esinemine ebatõenäoline, raietöid teostatakse tehnilistele nõuetele vastavate masinatega.

3.1.8 Tegevuse seisukoht asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide ohust, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide ohust teaduslike andmete alusel

Raietöödega ei kaasne suurõnnetuste või katastroofide tekke ohtu.

3.2 Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

3.2.1 Olemasolevad ja planeeritavad maakasutused ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Võhkasoo-Mäe kinnistu sihtotstarve on 100% maatulundusmaa ja see asub hajaasustuspriirkonnas. Muid kavandatud raieid (metsaregistris kehtivaid registrikandeid raieteks) kavandatava raieala mõjualas (milleks on kuni 30 m)³ ei ole.

Raiega maakasutust ei muudeta, metsamaa kõlvik säilib ja ala jääb jätkuvalt kasutusse metsamaana. Lageraie järgselt on metsaomanikul kohustus tagada metsa uuenemine (MS § 24 lõige 3, § 25 lõige 1).

3.2.2 Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime

Raiealal ei esine taastumatuid loodusvarasid. Võhkasoo-Mäe kinnistu eraldis 19 asub jänesekapsa-kõdusoo kasvukohatüübis, alal kasvab küpse metsa arenguklassi kuuluv kase enamusega puistu.

3.2.3 Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Kavandatavast raieist otseselt mõjutatud piirkond on ala, kus raie läbi viiakse. Raielangiga piirnevatel aladel võib esineda ajutisi häiringuid, kuid need ei mõjuta keskkonna vastupanuvõimet. Raiet kavandatakse metsamaastikus, raieala ei paikne veekogude rannal või kaldal ega märgalal ning alal ei ole erilist tähelepanu vajavaid pinnavorme.

Eesti looduse infosüsteemi (EELIS) andmetel asub kavandatud raieala idapiiril 0,04 ha ulatuses III kategooria kaitsealuse taimeliigi⁴, laialehine neiuvaip (*Epipactis helleborine*) piiritletud kasvukoht registrikoodiga KLO9334614.

Kavandatava raiealaga piirnevale alale, st mõjualasse (milleks loetakse kuni 30 m) jääb Alutaguse rahvuspargi Lipu soo sihtkaitsevöönd ja Natura 2000 võrgustikku⁵ kuuluv Muraka loodusala ja Muraka linnuala, projekteeritav Alutaguse rahvuspargi Alutaguse piiranguvöönd

³ Runnel, K. 2021. RMK rakendusuuring „Kaitstavate metsafragmentide eesmärgipärasuse suurendamine”.

https://media.rmk.ee/files/Rakendusuuring_Metsafragmentid_lopparuanne_R1.pdf

⁴ Vastavalt Keskkonnaministri 19.05.2004 määruse nr 51 „III kaitsekategooria liikide kaitse alla võtmine“ § 1 lõige 2 punktile 20.

⁵ Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korraldus nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri”.

(kavandatav laiendusala) ning EELISE andmetel I kategooria kaitsealuse linnuliigi⁶ kaljukotkas (*Aquila chrysaetos*) elupaik registrikoodiga KLO9128330, II kategooria kaitsealuse linnuliigi⁷ metsise (*Tetrao urogallus*) elupaik registrikoodiga KLO9101280, III kategooria kaitsealuse sõnajalgtaime⁸ karukold (*Lycopodium clavatum*) leiukoht registrikoodiga KLO9334613 ning loodusdirektiivi⁹ elupaigatüüp (metsaelupaik) soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080). Muraka loodusala ja Muraka linnuala ning metsaelupaik kattuvad kaardiandmetel küll ca 1 meetri ulatuses kavandatava raiealaga, kuid antud juhul on tegemist kaardikihtide (sh maakatastri andmete) kaasajastamisega tekkinud kattumistega.

Alutaguse rahvuspargi Lipu soo sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on koosluste arengu tagamine üksnes loodusliku protsessina, vajaduse korral inimtegevusest rikutud koosluste looduslikkuse eelnev taastamine, elustiku mitmekesisuse säilitamine ning kaitsealuste liikide ja nende elupaikade kaitse (kaitse-eeskiri § 9 lg 1).

Muraka linnuala ja Muraka loodusala kaitse-eesmärgid on loetletud Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korralduse nr 615 „Euroopa Komisjonile esitav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri” lisas 1 (punkt 1 alapunkt 34 ja punkt 2 alapunkt 227).

Kultuuriväärtusi raiealal ei leidu.

Kavandatava raieala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada.

3.2.4 Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Tervisemõjud saavad tekkida lähtuvalt mõjuallikast järgmistes valdkondades: müra, vibratsiooni ja välisõhu saastega kaasnevad tervisemõjud, joogivee kvaliteet ja kättesaadavus. Metsakasutusõiguse kitsendused, mis on seatud avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas ja piiramata või tähistamata erametsa kasutamiseks, on sätestatud MS §-s 35. Kavandatava raiega selliseid mõjusid ei kaasne.

3.3 Hinnang keskkonnamõju olulisusele (mõju suurus, ulatus ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus, mõju avaldumise tõenäosus ja aeg, mõju tugevus, laad, kestus, sagedus, pöörduvus ja piiriülesus)

Alljärgnevalt on toodud kavandatava lageraie keskkonnamõju olulisuse hinnang koos põhjenduste ja selgitustega.

Kavandatava raie mõju keskkonnamelementidele:

Vesi – raiealal ja selle läheduses ei asu veekogusid, seega veekogusid ei mõjutata.

Välisõhk ja kliima – kavandataval raiel ei ole olulist mõju välisõhule ja kliimale, üksikud raied eraldi ei takista kliimaeesmärkide saavutamist.

Maastik ja looduslik mitmekesisus – raie on kavandatud vastavalt kehtivatele õigusaktidele, langi suurus ei ületa MS § 29 lõikega 11 sätestatud maksimaalselt lubatud lageraielangi pindala

⁶ Vastavalt Vabariigi Valitsuse 20.05.2004 määrus nr 195 „I ja II kaitsekategooriana kaitse alla võetavate liikide loetelu“ § 4 lõige 2 punktile 9.

⁷ Vastavalt Vabariigi Valitsuse 20.05.2004 määruse nr 195 „I ja II kaitsekategooriana kaitse alla võetavate liikide loetelu“ § 8 lõige 2 punktile 16.

⁸ Vastavalt keskkonnaministri 19.05.2004 määruse nr 51 „III kaitsekategooria liikide kaitse alla võtmine” § 1 lõige 1 punktile 5.

⁹ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ, looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:01992L0043-20070101&from=EN>

ja alale jäetakse säilikipuid ehk elustiku mitmekesisuse tagamiseks vajalikke puid, seega ei mõjuta raie eelduslikult oluliselt maastikuilmet ega looduslikku mitmekesisust.

Elanikkonnale, inimese tervisele, heaolule ja varale, kultuuripärandile ja kaitstavatele loodusobjektidele ning nende omavahelistele seostele – kavandatav raie neid elemente ei mõjuta. Raietööde mõju on lokaalne, elanikkonda ei mõjuta.

Raie teostamisel avalduvad võimalikud mõjud eelkõige tööde tegemise ajal. Kavandatav raie on ühekordse lühiajalise mõjuga, kestusega kuni üks kuu. Raietööde teostamise järgselt mõjud pöörduvad – langi uuenemine tagatakse MS §-s 24 sätestatud korras. Kavandatava tegevusega ei kaasne piiriülest mõju.

3.3.1 Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

3.3.1.1 Natura 2000 ala kaitse-eesmärgid ja nende kirjeldused

Kavandatav lageraieala asub Muraka loodusala ja Muraka linnuala mõjualas (milleks loetakse kuni 30 m).

Eelhinnangu tulemusel selgub, kas tegevusega võib kaasneda eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärkidele. Käesoleval juhul ei ole tegevus vajalik Muraka loodusala ja Muraka linnuala kaitse-eesmärkide saavutamiseks.

Loodusdirektiivi artikkel 6 lõige 1 kohustab liikmesriike kehtestama erikaitsealade suhtes meetmed, mis vastavad aladel esinevate metsaelupaikade ökoloogilistele vajadustele. Sama direktiivi artikkel 6 lõige 2 kohustab vältima elupaikade halvenemist ja oluliste liikide häirimist. Euroopa Komisjoni Natura 2000 alade kaitsekorralduse juhendi¹⁰ järgi tuleb elupaikade halvenemisena käsitleda olukorda, kui väheneb elupaigatüübi pindala sellel alal või kui halvenevad elupaiga kaitsestaatus pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur võrreldes nende esialgse (Natura võrgustiku liitumise hetke) või taastatud seisundiga.

Looduskaitseseaduse (edaspidi *LKS*) § 69 kohaselt korraldatakse Natura 2000 alade kaitset siseriiklike kaitstavate loodusobjektide kaudu, ehk eespoolviidatud erinõuded tuleb tagada, rakendades nende alade kaitsekorda. Sealhulgas tuleb neid arvesse võtta metsateatiste menetlemisel.

Metsaelupaikade seisund ei ole loodusdirektiivi rakendamise aruande¹¹ järgi valdavas osas soodne. See viitab sellele, et metsaelupaikade pindala ja või seisund on võrreldes esialgse seisundiga vähenenud. Seega vältimaks elupaikade seisundi jätkuvat halvenemist, tuleb tagada, et ühegi hetkel teadaoleva elupaiga pindala ja seisund selleks moodustatud erikaitsealadel ei väheneks.

3.3.1.2 Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 alale

Kavandatud raieala ei asu Muraka looduslal ega Muraka linnualal, kuid need asuvad kavandatud raie 30 m mõjualas.

Kavandatud raiealal ei ole registreeritud Muraka loodusala ja Muraka linnuala kaitse-eesmärgiks olevaid loodusdirektiivi elupaigatüüpe ega liikide leiukohti (elupaiku).

¹⁰Natura 2000 alade kaitsekorraldus. Elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 sätet (2019/C 33/01) lk 21-22.)
[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125\(07\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125(07)&from=EN)

¹¹ Loodusdirektiivi rakendamise aruanne. Allikas:
http://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=ee/eu/art17/envxtxasa/EE_habitats_reports-20190725-083848.xml&conv=589&source=remote

Kavandatava raialaga piirneval alal, st raiala 30 m mõjualas on registreeritud ala, kus on inventeeritud loodusdirektiivi I lisas nimetatud elupaigatüüp soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080), mis jääb Muraka loodusala piiresse ja mille kaitse on ühtlasi ka Muraka loodusala kaitse-eesmärgiks. Antud elupaik on esinduslikkusega C (arvestatav) ja elupaigatüübi üldine looduskaitse väärtus (üldine hinnang elupaiga kaitseväärtusele) on hinnatud väärtusega B (kõrge). Metsaelupaigatüübi alal raiet ei toimu, seega elupaiga pindala ei vähendata. Uuringu (Runnel, K. 2021) andmetel võib piirnev raie 30 m servavööndis vähendada nii sihtliikidele olulisi elupaiku (struktuurielemente) kui ka otseselt sihtliikide ohtrust ja liigirikkust. Seega, metsaelupaigale võib mõjuala ulatuses lageraie (ja teiste raiete, mille tulemusel tekib lage ala) tegemisel olla negatiivne mõju. Antud juhul on kavandatud lageraieala (0,82 ha) elupaiga pindalaga (11,2 ha) võrreldes väike. Lageraie jääb metsaelupaigast küll läänesuunda, kuid ei ava oluliselt elupaika valitsevatele tuultele kuna riigimaale kavandatud Alutaguse rahvusparki laiendusala pakub eeldatavasti piisavalt kaitset (tuulevarju) ja leevendab raie võimalikke negatiivseid mõjusid elupaigale. Seega ei tekita/suurenda lageraie oluliselt tormikahjustuste ohtu ja ei mõjuta oluliselt elupaiga mikrokliimaatilisi tingimusi ning seeläbi sihtliikide ohtrust ja liigirikkust. Eeltoodust võib järeldada, et kavandatud raiel ei ole olulist mõju metsaelupaigale.

Kavandatava raialaga piirneval alal, st raiala 30 m mõjualas (Alutaguse rahvusparki Lipu soo sihtkaitsevööndi piires) on registreeritud I kategooria kaitsealuse linnuliigi kaljukotka ja II kategooria kaitsealuse linnuliigi metsise elupaigad. Kaljukotka ja metsise kaitsmine on Muraka linnuala kaitse-eesmärgiks. Alutaguse rahvusparki Lipu soo sihtkaitsevööndis kehtiv kaitsekord, mis mh hõlmab majandustegevuse ja loodusvarade kasutamise keeldu, tagab kaitse ka nimetatud liikidele. Liikide elupaigaks on piiritletud nende eluks sobiv piisavalt suur metsaala, kaljukotka ja metsise elupaigas raiet ei teostata, seega elupaikade pindala ei vähendata ja raiega elupaiku ei kahjustata.

Muraka loodusala ja Muraka linnuala kaitse-eesmärkide kaitse on tagatud siseriiklike kaitsealade moodustamisega (sh Alutaguse rahvuspark). Siseriiklike kaitsealade moodustamisel (sh piiride paikapanemisel ja kaitsekorra kavandamisel) on arvestatud, et ka Natura 2000 võrgustikku kuuluvate alade kaitse-eesmärgid oleksid kaitstud.

Kavandataval raialal ja selle 30 m mõjualas ei ole registreeritud lisaks eelnimetatutele muid Natura 2000 võrgustikku kuuluvate alade kaitse-eesmärkideks olevaid loodusdirektiivi elupaigatüüpe ega kaitsealuste liikide leiukohti. Kavandatud raietegevus Muraka loodusala ja Muraka linnuala kaitse-eesmärke ei kahjusta. Kavandatud raie ei mõjuta ebasoodsalt Muraka loodusala ja Muraka linnuala kaitse-eesmärke ega nimetatud ala terviklikkust.

3.3.1.3 Mõju kaitstavale loodusobjektile

Kavandatud raiala idapiiril 0,04 ha suurusel alal on registreeritud III kategooria kaitsealuse taimeliigi, laialehine neuvaip, piiritletud kasvukoht. Nimetatud liigi kaitse ei kuulu Alutaguse rahvusparki ega Muraka loodusala kaitse-eesmärkide hulka, kuid LKS 55 lõike 8 kohaselt on keelatud III kaitsekategooria taimede hävitamine ja loodusest korjamine ulatuses, mis ohustab liigi säilimist selles elupaigas.

Laialehine neuvaip on käpaliste sugukonda kuuluv taim. Eesti ohustatud liikide punase nimestiku 2023. aasta hinnangu alusel kuulub kategooriasse "soodsa seisundis". Laialehine neuvaip kasvab väga mitmesugustel muldadel erinevate niiskus- ja valgustingimuste juures üle kogu Eesti, nii metsas kui puisniitudel, ka teeservadel. Peamiseks ohuteguriks on kasvukohtade võsastumine. Kuna suurem osa nimetatud laialehise neuvaiba kasvukohast jääb Alutaguse rahvusparki Lipu soo sihtkaitsevööndisse, kus majandustegevus on keelatud, siis ei ohusta Keskkonnaameti hinnangul kavandatud raie liigi säilimist selles elupaigas. Kaitsealuse liigi

säilimisele antud elupaigas aitavad kaasa järgmised soovitused: teha kõik tööd külmunud pinnasega, vältida kokkuveoteede rajamist ja raiejäätmete kuhjamist kaitsealuste taimede kasvukohta, säilitada liigi leiukohas täius raiejärgselt 0,5 ehk jätta kõik alal kasvavad puud säilikpuudeks, võimalusel jätta mets looduslikule arengule.

Kavandatud raieala 30 m mõjualasse jääb Alutaguse rahvusparki Lipu soo sihtkaitsevöönd ja projekteeritav Alutaguse rahvusparki Alutaguse piiranguvöönd. Olemasoleva Alutaguse rahvusparki kaitsekord on sätestatud Alutaguse rahvusparki kaitse-eeskirjas ja LKS-s. Alutaguse rahvusparki kaitse-eesmärgid on loetletud Alutaguse rahvusparki kaitse-eeskirja §-s 1. Mõju Alutaguse rahvusparki kaitse eesmärkidele (kaljukotkas, metsis, elupaigatüüp soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080)), mis kattuvad Muraka linnu- ja loodusala kaitse eesmärkidega, on käsitletud punktis 3.3.1.2.

Kavandatud raieala 30 m mõjualasse (Alutaguse rahvusparki Lipu soo sihtkaitsevööndi ja Muraka loodusala piirides) jääb III kategooria kaitsealuse sõnajalgtaime, karukold leiukoht. Eesti ohustatud liikide punase nimestiku 2023. aasta hinnangu alusel kuulub kategooriasse "ohulähedane". Karukold kasvab kuivades männi- ja segametsades. Karukold on suhteliselt valguslembene ning talub ka enam-vähem avatud kasvukohti, kuid puudub tihedates, varjulistes metsades. Ohuks on metsamajanduslik tegevus, tallamine, ehitustegevus, kasutamine.

Karukolla kaitse ei kuulu Alutaguse rahvusparki ega Muraka loodusala kaitse-eesmärkide hulka. Kuna leiukohas raiet ei tehta ja leiukoha pindala ei vähendata, siis raie liigi säilimist selles elupaigas ei ohusta. Alal võib esineda vaid vähesel määral valgustingimuste muutust elupaiga piiril, kuid kuna tegemist on suhteliselt valguslembese liigiga, siis võib raie valgustingimusi parandada ja pigem isegi soodsat mõju avaldada.

Kaitsealuste liikide leiukohtade piiritlemisel on juba arvestatud, et liikidel oleks piisavalt suur ja sobiv elupaik/kasvukoht. Alutaguse rahvusparki Lipu soo sihtkaitsevööndi kaitsekord, mis mh hõlmab majandustegevuse ja loodusvarade kasutamise keeldu, tagab kaitse ka antud liikidele.

Muid kaitstavaid loodusobjekte kavandatava raieala 30 m mõjualas registreeritud ei ole, seega raietegevus kaitstavaid loodusobjekte ei kahjusta.

3.3.2 Kavandatava tegevuse koostõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Võhkasoo-Mäe kinnistul kavandatava raiealaga piirnevatel aladel teisi raieid ei kavandata.

Kavandatav raie on kooskõlas üldplaneeringuga, Alutaguse rahvusparki kaitse-eeskirjaga, Alutaguse rahvusparki laiendusosal projekteeritava kaitsekorraga, LKS-ga ja MS-ga ning muude õigusaktidega, seega eelduslikult olulist koostõju ei ole.

3.3.3 Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Antud raie puhul on asjakohased alljärgnevad üldreeglid:

Säilikpuid tuleb lageraielangile jätta vastavalt MS § 29 lõige 1 punkti 3 nõuetele (kuni 5 ha suuruse langi puhul vähemalt 5 tm/ha). Nõuded säilikpuude ehk elustiku mitmekesisuse tagamiseks jäetavate puude ja nende säilitamise kohta on sätestatud metsa majandamise eeskirja §-s 13. Antud juhul soovitame säilikpuud jätta laialehise neiuvaiba kasvukohta eraldise idapiiril.

LKS § 55 lõikest 6¹ lähtuvalt on keelatud looduslikult esinevate lindude pesade ja munade tahtlik hävitamine ja kahjustamine või pesade kõrvaldamine ning tahtlik häirimine, eriti pesitsemise ja poegade üleskasvatamise ajal. Lindude pesitsemise tippaeg on aprilli keskpaigast suve keskpaigani.

Metsa kokkuveoteede, laoplatsti, raielankide raidmetest puhastamise viisid ja kord on kehtestatud metsa majandamise eeskirjaga.

Töökohas peab olema varustus reostuse eemaldamiseks.

3.4 Eelhinnangu järelendus

Kavandataval lageraiel ei ole olulist mõju välisõhu kvaliteedile, maavaradele (maardlad), pinnasele, põhja- ja pinnaveele, kaitstavatele loodusobjektidele ega kultuuripärandile ning tegevus ei kahjusta inimeste tervist, heaolu ega vara. Ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku alale on välistatud. Keskkonnamõju hindamise algatamine ei ole vajalik, sest:

1. On välistatud, et tegevus avaldab ebasoodsat mõju Muraka loodusala ja Muraka linnuala, mis kuuluvad Natura 2000 alade võrgustikku, kaitse-eesmärkidele ja ala terviklikkusele.
2. Kavandatava tegevusega ei kaasne olulist negatiivset keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhu saastatuse osas, vibratsioon eeldatavalt puudub. Tegevusega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega.
3. Kavandatava tegevusega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariilukordi või suurõnnetusi.
4. Tööde tegemisel keskkonnakaitsenõuetele vastavalt on avariilukordade esinemine vähetõenäoline.

4. ÄRAKUULAMINE

Keskkonnamõju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

Eelhinnangu koostaja:

Mare Rennel
metsahoiu vanemspetsialist
metsaosakond